

Η Θυσία των Νεομαρτύρων από τους Τούρκους

Αφιέρωμα / 1821-2021: Ανάσταση του Γένους

Ηρακλής Ρεράκης, Καθηγητής Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής Α.Π.Θ.

Οι διωγμοί και τα μαρτύρια, αφενός και αφετέρου η έρημος, τα σπήλαια, οι κατακόμβες και τα Κολοσσαία αποτέλεσαν τον θρίαμβο και τη δόξα της Εκκλησίας, διότι εκεί στήθηκαν τα παράδοξα τρόπαια της νίκης της πίστewς, έναντι των διωκτών της.

Από τους νεομάρτυρες, μια ομάδα είναι εκείνοι που υπέστησαν μαρτυρικό θάνατο από τους Τούρκους, επειδή δεν δέχονταν να απαρνηθούν τον Χριστό και να γίνουν Μωαμεθανοί.

Μια άλλη ομάδα είναι εκείνοι, που, ενώ είχαν αλλαξοπιστήσει, συναισθάνονταν την πτώση τους, λόγω κρίσεως της συνειδήσεως, μετανούσαν, ξαναεπέστρεφαν στην πρώτη τους πίστη, χωρίς φόβο πλέον και όταν, το μάθαιναν οι Τούρκοι και τους καλούσαν σε απολογία, δήλωναν και ομολογούσαν την πίστη τους στον Χριστό και οδηγούνταν, έτσι, στον μαρτυρικό θάνατο, αφού η άρνηση της Μωαμεθανικής πίστewς από έναν Μουσουλμάνο τιμωρείται με την ποινή του Θανάτου.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία, δίδασκε και διδάσκει στους πιστούς να ομολογούν και να

μαρτυρούν την πίστη τους, κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες, εμμένοντας σε αυτήν ακόμη και μπροστά στο μαρτυρικό θάνατο.

Άλλωστε, ο Χριστιανός περιφρονεί και αψηφά τον θάνατο, διότι ο Χριστός τον νίκησε δια της Αναστάσεώς του και χαρίζει σε κάθε Χριστιανό και, ιδίως, στους υπέρ της πίστεως μάρτυρες, την αθανασία και την αιώνια ζωή.

Ο ίδιος ο Χριστός ενθαρρύνει όσους απειλούνται με θανατική ποινή λόγω πίστεως: «Μη φοβηθείτε από εκείνους που σκοτώνουν το σώμα, αλλά δεν μπορούν να σκοτώσουν την ψυχή» (Ματθ. 10, 28), διότι «όποιος χάσει τη ζωή του για το Όνομά μου, αυτός θα ζήσει την αιώνια ζωή» (Ματθ. 16, 25).

Οι νεομάρτυρες ακολούθησαν το αντιστασιακό πνεύμα της Ορθοδόξου Εκκλησίας, προτιμώντας τον θάνατο χάριν της πίστεώς τους στον Χριστό.

Έτσι, συνδέονται και με τους πρώτους μάρτυρες της Εκκλησίας και ζωντανεύουν την παράδοση των πρώτων μαρτυρίων.

Σε αντίθεση, με τους εξισλαμισμένους ή τους κρυπτοχριστιανούς, οι Νεομάρτυρες περιφρονούν τους κατακτητές και την πίστη τους αλλά και την εύκολη ζωή που απολάμβανε κάθε εξωμότης.

Ξεχωρίζουν, μάλιστα, για την πνευματική τους πληρότητα και τελειότητα, για την μεγάλη και δυνατή πίστη και αγάπη τους στον Χριστό, που είναι ταυτόχρονα αγάπη και πίστη για την πατρίδα.

Οι Εθνομάρτυρες, από την άλλη πλευρά, ήταν Χριστιανοί, πίστευαν και αυτοί στον Τριαδικό Θεό, ήθελαν να θυσιαστούν και για του Χριστού την πίστη την αγία, στο πλαίσιο, όμως, του εθνικού τρίπτυχου: Πατρίδα, Θρησκεία, Ελευθερία, αφού την βαρύτητα την έδιναν στον αγώνα και στη θυσία τους για την απελευθέρωση της Πατρίδας.

Ο ελληνικός λαός τιμά τους Εθνομάρτυρες για την αυταπάρνηση, το θυσιαστικό πνεύμα και το υψηλό πατριωτικό τους φρόνημα, ξεχωρίζει, όμως, τους Νεομάρτυρες, διότι αγωνίζονταν για τη διπλή ελευθερία. Την εσωτερική και την εξωτερική.

Η Εκκλησία ευνοούσε το μαρτύριο, ως πράξη εσωτερικής ελευθερίας. Εξάλλου με βάση τη θεολογική τεκμηρίωση, το μαρτύριο των μαρτύρων για την πίστη τους θα πρέπει να ειδωθεί ως υπερβατική πράξη πνευματικής ελευθερίας.

Έτσι, κατά τον Μακαριστό π. Γεώργιο Μεταλληνό, «η Ορθοδοξία βλέπει την ελευθερία ως το φυσικό κλίμα αναπτύξεως και πραγματώσεως του ανθρωπίνου προσώπου. Πραγματική δε ελευθερία είναι η δυνατότητα κοινωνίας του ανθρώπου με τον Θεό και τους συνανθρώπους του, σε βαθμό γνησιότητας, πληρότητας και αυθεντικότητας, έξω δηλαδή από κάθε αναγκαστικότητα. Το έργο της Εκκλησίας είναι απελευθερωτικό και ο πιστός θεωρεί την ελευθερία ως απελευθέρωση από τα δεσμά της εσωτερικής δουλείας, της αμαρτίας. Η εσωτερική δε δουλεία, κατά κύριο λόγο, επιφέρει και την εξωτερική. Διότι δουλεία δεν είναι, κυρίως, η αναγκαστική υποταγή, αλλά η εσωτερική υποταγή και ταύτιση με τον κατακτητή, η νέκρωση του πνεύματος αντιστάσεως και του ψυχικού δυναμισμού».

Εάν εξετάσουμε βαθύτερα το θέμα των Νεομαρτύρων θα δούμε ότι οι περισσότεροι ήταν νέοι/ες ή κληρικοί, από όλες τις βαθμίδες ή μοναχοί/ές, τη δε αντίστασή τους δεν την προκαλούσε μόνον η βίαιη σκληρή και βάρβαρη στάση των κατακτητών, αλλά και η βαθύτατη, σταθερή και ακλόνητη πίστη τους προς τον Ιησού Χριστό.

Έτσι, με θάρρος, υπομονή και επιμονή διακρίνονται για την εμμονή τους στην ορθόδοξη πίστη και για τη θαυμαστή και χαρισματική δύναμη και αντοχή που επιδείκνυαν στους ονειδισμούς, στις αβάσιμες κατηγορίες και στα βασανιστήρια που δέχονταν από τους διώκτες τους Μωαμεθανούς, ενώ μαρτυρούνται άπειρα θαύματα που συνέβαιναν πριν, κατά και μετά το μαρτύριό τους.

Εδώ οφείλουμε να τονίσουμε ότι οι Μουσουλμάνοι διακατέχονταν από ένα απίστευτο θρησκευτικό μίσος και φανατισμό εναντίον της χριστιανικής πίστεως και των πιστών της, που δεν δίσταζαν να εφευρίσκουν κάποιες πλασματικές μομφές και με αυτές να τους καταμηνύουν ψευδώς στις τουρκικές αρχές για να οδηγούνται, ως γνωστό, με συνοπτικές και προδεδικασμένες δικαστικές διαδικασίες, στις απερίγραπτες φρικαλεότητες και τα απάνθρωπα μαρτύρια που έφταναν μέχρι τον μαρτυρικό τους Θάνατο.

Ο θάνατός τους, ως Ελλήνων που ήταν, προστέθηκε στην Ιστορία και στο Μαρτυρολόγιο της Εκκλησίας, όχι μόνον ως θυσία υπέρ της πίστεως στον Χριστό, αλλά και ως θυσία υπέρ της Πατρίδας. Τα λείψανά τους τιμούνται και φυλάσσονται, όχι μόνον λόγω σεβασμού και αγάπης, αλλά και για να αναθερμαίνουν την πίστη των ρωμιών και να τους ενδυναμώνουν στον άνισο αγώνα τους κατά των τυράννων.

Τα μαρτύρια τα χρησιμοποιούσαν οι Τούρκοι, επεδιώκοντας είτε να εκφοβίζουν τους Χριστιανούς για να εξισλαμίζονται, να μειώνεται έτσι ο Χριστιανικός πληθυσμός και να ταπεινώνεται το φρόνημά του είτε για να αρπάζουν τις

περιουσίες τους, σε περίπτωση που αρνούσαν τον εξισλαμισμό και θανατώνονταν.

Οι Μάρτυρες, όμως, γνώριζαν ότι ο Τριαδικός θεός τους καλεί να μαρτυρούν, να ομολογούν και να ευαρεστούν τον Θεό: «γίνεσθέ μοι μάρτυρες και εγώ μάρτυς λέγει Κύριος ο Θεός» (Ησ. 43, 10).

Με το μαρτύριό τους επιβεβαιώνουν την απέραντη και ακατάλυτη αγάπη προς τον Σωτήρα Χριστό και την εμπιστοσύνη τους για τα υποσχόμενα ουράνια αγαθά που προσφέρει Κύριος στους αγαπώντες Αυτόν.

Έτσι, όπως τονίζει ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, υπομένουν, χάριν της πίστεώς τους, με χαρά και αγαλλίαση «δεσμωτήρια και συκοφαντίας και εξορίας και άλλας ταλαιπωρίας απάσας».

Επειδή το μαρτύριο των Νεομαρτύρων δεν διαφέρει από το μαρτύριο των παλαιών Μαρτύρων είναι ενδιαφέρον να αναφερθεί ότι οι Νεομάρτυρες γνώριζαν τον ενθουσιασμό και τη χαρά των παλαιών Μαρτύρων, καθώς οδηγούνταν στο μαρτύριό τους.

Η περίπτωση του μαρτυρίου του Αγίου Ιγνατίου του Θεοφόρου, περιγράφεται από τον ίδιο στην Προς Ρωμαίους Επιστολή του.

Εκεί βλέπουμε τις παρακλήσεις που απευθύνει στους Χριστιανούς της Ρώμης, όταν πληροφορείται ότι εκείνοι, εν αγνοία του, προσπαθούν να τον γλυτώσουν από το μαρτύριο και να μην μαρτυρήσει, διά της ρίψεώς του στα θηρία, όπως είχαν σχεδιαστεί από τους ρωμαίους διώκτες του:

«Εγώ ποτέ δεν είχα τέτοια ευκαιρία για να επιτύχω τον Θεό μου. Γράφω σε όλες τις Εκκλησίες και παραγγέλλω σε όλους, ότι εγώ πεθαίνω για τον Θεό θεληματικά, εάν βέβαια εσείς δεν με εμποδίσετε. Αφήστε με να γίνω τροφή των θηρίων, διά των οποίων θα μπορέσω να επιτύχω τον Θεό μου. Είμαι σιτάρι του Θεού και αλέθομαι με τα δόντια των θηρίων, για να γίνω καθαρό σιτάρι του Χριστού

Σήμερα, η Εκκλησία δέχεται νέας μορφής διώξεις και πολεμική. Η ομολογία της πίστεως στον Χριστό δεν προκαλεί μαρτυρικό θάνατο, όπως παλαιότερα. Ωστόσο, χρησιμοποιούνται διάφορα μέσα και τρόποι «θανάτου», όπως το μαρτύριο της συνειδήσεως, που αφορά σε πολλούς Ορθόδοξους Χριστιανούς τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλες χώρες, οι οποίοι εμποδίζονται να πιστεύουν ελεύθερα και να συμμετέχουν στη λειτουργική και μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας.

Γι αυτό απαιτείται να ανανεώνεται διαρκώς, εντός της Εκκλησίας, το αντιστασιακό πνεύμα της θυσίας και του μαρτυρίου για να παίρνουν δύναμη και

χάρη οι πιστοί να αντιμετωπίζουν τις σύγχρονες διώξεις.

<https://bit.ly/3xvrSS2>